

Vastaus Sirpa Kauppisen ja 14 muun valtuutetun aloitteeseen ikäihmisten laitosasumisen laadun parantamisesta

VD/2430/00.02.00.03/2017
JTS/ML-L/NL/NJ

Sirpa Kauppinen ja 14 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

"Ikäihmisten laitosasumisen henkilöstömitoitus on niukkaa, ja hyvät mallit onnellisuuden lisäämiseksi kannattaa käyttää.

Haminalaisessa Muuraskodissa asukkaiden kanssa käydään teatterissa, elokuvissa, tansseissa ja markkinoilla. Asukkaat ovat ilmojen salliessa päässeet ulos päivittäin. Myös vuodepotilaita viedään pihalle sängyissään.

Työvuorot suunniteltiin uusiksi niin, että työ jakautui tasaisesti aamu- ja iltavuoroon. Vuoronvaihtoon liittyi aiemmin paljon odottelua. Suihkutuksia siirrettiin aamupäivästä iltapäivään ja iltaan, jolloin pesun jälkeen voi olla yöpaidassa tai aamutakissa. Ruuan toimittajalle kerrottiin mikä maistuu ja mikä ei.

Resursseja laitoksessa ei ole sen enempää kuin muissakaan. Hoitajat järjestivät itse rutiinit sujuviksi ja työajat järkeviksi, jolloin jää aikaa elämyksiin. Sekä vanhusten ja että työntekijöiden viihtyvyys on parantunut huomasti.

Vantaalla laitosasumisen henkilöstö mitoitus on niukkaa, ja vanhusten pääsy elämyksiin voisi olla suurempaa.

Ehdotamme, että tutustutaan Muuraskodin työmalleihin, ja otetaan opiksi se mitä pystytään."

Kaupunginvaltuusto päätti (6.3.2017 § 26) ottaa asian käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vanhuspalvelulaki 3 luku § 14 määrittelee pitkäaikaisen hoidon ja huolenpidon toteuttamisen ohjaavat periaatteet. Kunnan on toteutettava iäkkään henkilön pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen yksityiskotiinsa tai muuhun kodinomaiseen asuinpaikkaansa järjestettävillä sosiaali- ja terveyspalveluilla, jotka sovitetaan sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palveluntarpeita.

Pitkäaikainen hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa laitoshoidon tavoin, jos siihen on lääketieteelliset perusteet tai jos se on iäkkään henkilön arvokkaan elämän ja turvallisen hoidon kannalta muuten perusteltua.

Pitkäaikaista hoitoa ja huolenpitoa turvaavat sosiaali- ja terveyspalvelut on toteutettava niin, että iäkäs henkilö voi kokea elämänsä turvalliseksi, merkitykselliseksi ja arvokkaaksi. Lisäksi hänen on voitava ylläpitää sosiaalista vuorovaikutusta sekä osallistua mielekkääseen, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistävään ja ylläpitävään toimintaan. Iäkkäille avio- ja avopuolisoille on järjestettävä mahdollisuus asua yhdessä.

Kunnan on turvattava iäkkään henkilön pitkäaikaisen hoitojärjestelyn pysyvyys, jollei järjestelyä ole aiheellista muuttaa iäkkään henkilön toivomuksen tai hänen palveluntarpeidensa muutoksen johdosta, tai muusta erityisen painavasta ja perustellusta syystä.

Vantaan kaupungin omat hoivayksiköt Myyrinkoti, Simonkylän vanhustenkeskus, Korson vanhustenkeskus ja Malminiityn asumis- ja toimintakeskus tarjoavat ympärivuorokautista tehostettua palveluasumista, jonka tavoitteena on tarjota asukkaalle mahdollisuus aktiiviseen asumiseen ja

kuntouttavaan hoivaan esteettömässä, turvallisessa ja kodinomaisessa asuinympäristössä, jossa asiakkailta on mahdollisuus osallistua yhteisön arkeen.

Hoiva-asumisen palveluissa aloitettiin syksyllä 2012 suuri kulttuurin muutos-projekti, joka tähtäsi toiminta- ja työprosessien kehittämiseen siten, että asiakas oli keskiössä omine yksilöllisine toiveineen ja tarpeineen. Projekti aloitettiin Taina Semin valmennuksessa.

Pidettiin useita koulutustilaisuuksia, työpajoja ja tehtiin ”kotitehtäviä”, joiden tarkoituksena oli muuttaa asenteita ja ajattelutapoja. Hoivakodista tuli tehdä koti, jossa palvelu on asukkaiden elämän tuottamista. Hoitohenkilökunnan voimaannuttamisen ja osaamisen kehittämisen myötä asenteet ja työtavat ovat muuttuneet. Rutiineista on uskallettu luopua ja hoitokulttuurista on tullut asiakaslähtöisempää. Vahvistuneen omahoitajuuden myötä asukkaiden arjesta on tullut aktiivisempaa ja yksilöllisempää, kun asukas itse saa kertoa mitä haluaa tehdä ja mitä harrastaa (virkistystoiminta). Hoivakoteja/osastoja sisustettiin ja saatiin tehtyä pientä pintaremonttiakin. Sisustaminen tehtiin asukkaan näkökulmasta. Toimistotiloista luovuttiin, tai niitä vähennettiin liikuteltavien kirjaamisvälineiden myötä ja vapautuneet tilat saatiin muuhun käyttöön, kuten esim. aistihuoneeksi.

Huono toimintakyky ei ole este aktiiviselle elämälle. Hoiva-asumisen palvelujen hoivayksiköissä ei yleensä ole vuodepotilaita palvelulupauksen mukaisesti. Jokainen asukas nousee ylös vuoteesta päivittäin, mikäli ei ole lääketieteellistä syytä jäädä vuoteeseen. Myös paljon apua tarvitsevat asukkaat pääsevät pois vuoteesta mukavaan comfort-pyörätuoliin, jossa on lukuisia kallistus- ja säätömahdollisuuksia. Mikäli asukas joutuu jäämään vuoteeseen, esim. sairauden takia, hän pääsee halutessaan vuoteessaan pois omasta huoneestaan vaikka parvekkeelle tai pihalle säiden salliessa.

Hoiva-asumisen palveluilla on oma Facebook-sivusto (Hoiva-asumisen palvelut, Vantaan kaupunki), jossa kerrotaan kuvin varsin aktiivisesti eri hoivayksikköjen toiminnasta. Kaikilta asukkailta on pyydetty kuvauslupa. Heitä, jotka eivät ole tähän suostuneet, ei kuvissa näy. Hoiva-asumisen palveluilla on myös oma blogi (www.naururypyyja.blogspot.fi), jossa näkyy jokaisen hoivayksikön virkistys/harrastuslukupäiväkirja. Sivulta löytyy myös omalta välilehdeltään hoivan ostopalveluhoivakotien vastaavat virkistysohjelmat.

Hoiva-asumisen palvelujen hoivayksiköissä on tänäkin keväänä ollut paljon toimintaa. Retkiä on tehty mm. Jumnoon ja Ikeaan. Teatterissa on käyty Vernissan kulttuurikeskuksessa, elokuvissa Flamingossa ja taidenäyttelyissä on vierailtu. Asukkaiden toiveesta käytiin myös paikallisessa karaoke-pubissa. On ulkoiltu päivittäin hoitajien, vapaaehtoisten tai koululuokkien avustamana. On ihasteltu kevätaurinkoa pihalla ja parvekkeilla, ja on ehditty juoda jo ensimmäiset parvekekahvitkin ulkona. Yhteistyössä eri koulujen kanssa on valmistettu projekteja ja esityksiä, kuten esim. tanssiopiston ”Tanssi- ja tarinapaja”, musiikkiopiston konsertit ja yläasteen koululaisten kanssa ”Polkuja juurille”. Jumppa- ja muita esityksiä on jaettu kaikkien hoivakotien kesken Periscope-lähetyksillä. Hoitajien avustamana asukkaiden on helppo osallistua lähetyksiin tableteilla. Ikkunalle kohdennettut tietokonepelit ovat myös suosittuja.

Asukkaiden kanssa on leivottu viikoittain, paistettu lättyjä ja pidetty asukkaiden mieltymyksiä mukaisia ruokajuhlia kuten ”Hampurilaiskestit” ja ”Pizzabileet”. Juhlapyhiin valmistaudutaan asiaankuuluvasti kuten kotonakin: pääsiäiseksi on valmistettu pääsiäiskoristeita ja huoneet koristellaan yhdessä asukkaiden kanssa.

Eräässä hoivayksikössä on perustettu asukkaiden innostuksesta kuntoklubi, jota kuntohoitaja vetää. Kaverikoirien vierailut ovat hyvin odotettuja, tietovisassa on aina paljon innokkaita osallistujia ja karaokelaitteet ovat ahkerassa viikoittaisessa käytössä.

Tänä keväänä on käynnistetty Hoivan ihmislähtöiseen työnimuun ja kulttuuriin juurruttava, jatkuvasti käynnissä oleva työpajatoiminta, Imu-akatemia. Toiminta on tarkoitettu moniammatilliselle henkilökunnalle, vapaaehtoisille sekä asukkaiden läheisille ja omaisille. Kehitystyötä tekevät kaikki yhdessä tavoitteena yhtenäisen, elämänmakuisen, aktiivisen ja tasalaatuisen arjen toteutuminen kaikissa Vantaan hoivan yhteisöissä.

Hoiva-asumisen palveluissa on kehitetty hoitotyötä, jotta hoivayksiköissä halutaan asua ja henkilökunta haluaa työskennellä siellä. Mukaan yhteisöön on otettu niin vapaaehtoiset kuin

asukkaiden läheisetkin. Kehitystyö on kuitenkin hidasta ja sitä jatketaan edelleen. Monien verkostojen kautta parannetaan koko ajan erilaisia käytäntöjä ja toimintatapoja, jotka vievät eteenpäin hoitokulttuurin pysyvää muutosta.

Aloitteessa mainitun Muuraskodin tyylinen kehitystyö on aloitettu Vantaalla jo vuonna 2012 ja työ jatkuu edelleen. Vantaan Hoiva-asumisen palvelujen asukkaiden arki on asukaslähtöistä, aktiivista ja mielekästä, ja se on verrattavissa Muuraskodin hoitokulttuuriin.

Kaupunginhallitus 8.5.2017 § 10

Sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Sirpa Kauppiselle ja 14 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Sirpa Kauppisen ja 14 muun valtuutetun allekirjoittama aloite

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia; ote valtuustoon

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja vs. Minna Lahnalampi-Lahtinen, puh. 09 8392 0028, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

palvelupäällikkö vs. Nina Linja, puh. 09 8392 9227, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi